

Криворазбраната

ЦИВИЛИЗАЦИЯ

147 години по-късно

„Подобен на маловръстно дете, нововъзрождающий са народ има слабостта да са достягва повече до ония неща, които бият повече на очи. Тъй вънкашната лъскавина на работите прави му най-силни впечатления. Следствието е взето вместо самата причина, отражението — вместо самата същност. Повърхните впечатления оставят и повърхни познания: а от такива познания излизат криви разсъждения. От това — и криви убеждения, които представят смешни умове.

У младите народи почти сичко върви по-скоро по подражание, отколкото по систематично изследване. Много пътя най-добрите, най-нравствените начала са взети наопаки, разбрани накриво. От това вместо морал или благонравие в тях се гнездява деморализация, разврат; вместо искреност, братска любов и привязаност — гордост, презрение и ненавист; вместо задружност и съгласие — раздор и разединение; следователно, вместо развитие — затъпление и заблуждение. А заблуждението спира напредъка на душевното развитие и образование.“ – така започва предговорът към пиесата на Добри Войников „Криворазбраната цивилизация“. Написани през далечния май 1871 година тези думи днес изглеждат доста актуални. Сме ли ние днес млад нововъзрождающий са народ? Разбира се! Току що направихме своя „цивилизационен избор“, освободихме от „комунизма“ и поехме по „европейския път“ на развитие. Прави ли ни „вънкашната лъскавина“ впечатление? Прави – не съм чул някой да си дойде от „Авropата“ и да не сподели колко чисто и „уредено“ било там. Но работим по въпроса – строим магистрали, правим кръгови движения по кръстовищата, боядисваме училища по няколко пъти и то с „европейски пари.“ Подражаваме ли? Подражаваме – маркови дрехи, модерни телефони, лъскави и мощни коли, къщи, вили, екскурзии в чужбина ... всичко както си му е редът и според кой колкото може да си позволи. Криво ли разбираме европейските ценности? Да, криво ги разбираме, затова капитализмът не ни се получава. Наследството от комунизма ни пречи, „старите ръждясали глави“, които „спират прогреса на

цивилизацията“, както казва гъркът Маргариди, герой на Войников в пиесата. Погледнете което и да било социологическо проучване, винаги се дава разбивка на млади и стари. Старите, пенсионерите, те предпочитат „комунизма“ и благославят Тодор Живков, а младите, младите „обичат цивилизацията“. Вгнездява ли се деморализация в нашето общество? Вече се е вгнездила, бих казал. Раздора и разединението са ежедневния водевил, който телевизиите всяка вечер предават в новинарските емисии. Развитието, т.е. онова, заради което уж направихме Прехода, някак си се бави и дори не се вижда на хоризонта, а затъплението и заблуждението се простират от училищната скамейка до Министерски съвет и Народното събрание.

„Криворазбраната цивилизация“ обаче не е само пиеса за подражание и увлечение по модата. Вероятно без да подозира, Войников е напипал модел на отношения между по-развитите и по-неразвитите народи. Подражанието и самоотричането са само едната страна на този модел. Другата страна се съдържа в думите на Маргариди – „Простите, игнорентите, за нас цивилизованите, са както добитъците за човеците. Не виждаш ли как европейците дохождат при вас, спекулират са с вас, лъжат ви със сякакви лъскави и фалшиви работи и ви земат паричките? Да, Европа се е обогатила като от вас прости нации.“ След като резултатът от кривото разбиране на цивилизацията по времето на Войников е толкова сходен с този от нашия Преход, редно е да се замислим, не се ли възпроизвежда и моделът на отношенията между развити и неразвити нации. На пръв поглед тезата е абсурдна – противоречи на „евроатлантическите ценности“! Фразата за „цивилюваните“ и „добитъците“ е перифраза на расистките и нацистките възгледи, които отдавна са отхвърлени в цяла Европа, официално.

За да разберем общото между времето на Добри Войников и днешното време трябва да се върнем назад в историята. В „Криворазбраната цивилизация“ има известни икономически препратки; още във увода пише „Ама европейците знаяли да правят фабрики и да вадят сякакви хубави, лъскави, красиви работи — нека ги вадят, а ний ще си ги купуваме скъпо-скъпо и с тях ще са красим. Сетне тий знаяли да правят вапори и железни пътища — нека ги правят, а ний ще им плащаме и ще са носим.“ цитат който леко перефразиран се повтаря по-късно в дискусия между Митю и Герги.

Митю. „...Ама европейците знаели да правят фабрики и да вадят сякакви хубави, красиви, лъскави работи, сè по мода, по мода; нека ги вадят, а ний да им изравяме сухи пари да ги купуваме скъпо-скъпо, па да са красим с тях. Сетне тий знаели да правят вапори и железни пътища — нека ги правят, а ний да им плащаме, па да са возим наготово. И тъй, нека европейците да са попълнят с пари, а ний да охлъзваме. Тежко ни! ...“

Митю като занаятчия и търговец практически роптае срещу вноса. Срещу натрапването на западен стил на живот обвързан със западни стоки, който излиза „скъпо-скъпо“ и от който европейците печелят, а ние обедняваме. Хаджи Коста, също занаятчия, е на подобно мнение. За „нищо и никакви парцали“ се прахосва „един цял капитал“.

Имал ли е Войников право да мисли така и имаме ли ние право да мислим така за нашето съвремие? Нека се обърнем към икономическата история. През 1871 година България е в рамките на Османската империя, а Османската империя е в свободен пазар с по-развитите страни от Западна Европа и в частност с Великобритания. Днес ние също сме в свободен пазар с по-развитите икономически страни от Западна Европа. Е какво от това? Продължаваме с икономическата история. Англия се счита за люлка на капитализма – първата индустриализирана страна. Само че и на нея в началото ѝ се налага да догонва белгийските и холандските градове, които първи развиват текстилна индустрия с ресурс от Англия – вълна. Чрез целенасочена протекционистична политика династията на Тюдорите в рамките на над 100 години успява да отнеме текстилната индустрия от белгийските и холандските градове, като окончателно ги разорява забранявайки износа на вълна в момента, в който има възможност тя изцяло да се преработва в Англия. Англия и в последствие Великобритания продължават да водят протекционистична политика до средата на XIX век. В същото време Великобритания е най-върлия защитник и разпространител на свободния пазар. Тя постига най-големи успехи в колониите, където налага свободния пазар с оръжие. Във всички колони, вносът на стоки от метрополията е бил безмитен, а в британските дори вносът от трети страни е бил свободен, като се е давало предимство на

британски стоки. Латиноамериканските страни се освобождават от испанско и португалско владение в периода 1804-1822 година, но с помощта на Великобритания. За тази „помощ“ те заплащат с подписването на неравностойни търговски договори за свободна търговия. Китай губи своята търговска независимост след Опиумната война през 1839-42, а Османската империя подписва такъв договор през 1838. Митническата тарифа в тези договори обикновено е 3-5% за всички стоки. На Япония с военна сила са наложени 5%. Спрямо нас е допуснат известен реверанс – с Берлинския договор от 1878 година на България се определя митническа ставка от 8%.

В същото време тарифите на западноевропейските страни и САЩ са диференцирани и варират от 0 до 70%. САЩ и страните на континентална Европа прилагат помежду си стриктен протекционизъм. На европейските държавници, които произхождат от старата аристокрация, става ясно, че индустриализацията и военната мощ са пряко свързани. Затова предприемат мерки за икономическо развитие, от които протекционизма е само част. Не липсват и икономическите разработки, които подкрепят протекционистичната политика. Първият финансов министър на САЩ, Александър Хамилтън, анализира и събира в книжка протекционистичните практики на Англия и прави препоръки за американската икономика. По теорията на протекционизма в Европа работи немския икономист Фридрих Лист. Основните тези на неговата „национална система на политическа икономия“¹ са следните. Свободният пазар между по-силно развита и по-слабо развита икономически страна е вреден за по-слабо развитата страна, в случай, че втората вече е осъзнала и достигнала до необходимостта от собствено индустриално развитие. По тази причина слаборазвитите страни трябва да прилагат различни форми на протекция на собствената си индустрия докато тя стане достатъчно конкурентоспособна за да излезе на общ свободен пазар с развитите икономики. Лист отбелязва още, че по време на индустриализацията си, страните прилагат протекционизъм, а след като видят себе си сред най-развитите, започват да проповядват свободен пазар. Типичният пример е Великобритания. „Националната

¹ Фридрих Лист, „Система на народното стопанство и митническа политика“, Държавно книгоиздателство, 1926 г., превод Рачо Косевъ

система“ на Лист влиза още тогава в противоречие с космополитната икономика на Адам Смит и Дейвид Рикардо. Англичаните са знаели, че нанасят вреда на колониите си. В Северна Америка те дори са забранявали изрично развиването на индустрия. С появата си, теорията на Адам Смит и последователите му се превръща в оправдание на колониализма. Появяват се твърдения, че колониализма дори бил полезен за колониите. Нека да отбележим, че самата теория на Рикардо за относителните конкурентни предимства ни най-малко не твърди, че свободния пазар между по-развита и по-неразвита икономически страна ще доведе до изравняване на двете страни. Модерните версии на тази теория твърдят подобни неща, но равенството е изначално заложено в тях, което ги прави неприложими например за България и Германия.

Икономическата история на света изцяло потвърждава тезите на националната система на Лист и Хамилтън и напълно опровергава тезите за ползата от свободния пазар. С нищожни изключения, които само потвърждават правилото, няма икономически развита страна днес, която да е станала такава чрез свободен пазар и ненамеса на държавата в икономиката. Като се започне от Англия, на династията на Тюдорите и се мине през континентална Европа, САЩ, Канада, Австралия и Нова Зеландия, Япония, Южна Корея, Тайван – всички тези страни са станали развити чрез протекционизъм и държавно управление на икономиката. Китай прави същото в момента. Ако апологетите на свободния пазар бяха прави, то сега би следвало бившите колонии, които са практикували свободен пазар няколко века, да са развити, а развитите днес страни, които са ползвали протекционизъм – да са изостанали.

Проблемът на търговията между развита и изостанала икономически страна е елементарен и лесно разбираем – извършва се деиндустриализация, стоките на по-развитата страна са „по-лъскави“, по-модерни, по-качествени, а в много случаи и по-евтини. Хората започват да ги предпочитат пред собствените си производства, но по този начин се лишават един друг от препитание. Така започват да „охлъзват“, вноските стоки стават скъпи, а търговския оборот между двете

страни замира. Това се получава с колониите през XIX век. Както пише икономическият историк Пол Байрох *„въпросът не е в това дали настъпва деиндустриализация, а колко е тя, между 50 и 70% или между 85 и 95%“*².

Така се оказва, че през този XIX век, когато пише Войников, има две икономически учения и две икономически практики една за „цивилизованите“ - протекционизъм, и една за „добитъците“ - свободен пазар. Забележете, не говорим за неолиберализма! През XIX век неолиберализъм няма. Днес той е само „опашката на гущера“, която при необходимост ще се откъсне за да спаси тялото. Говорим за ортодоксалната икономика преподавана масово във висшите училища по целия свят. Днешната ситуация е съвсем същата, с малката разлика, че днес не само Великобритания е развита, а и Западна Европа и САЩ, а догонващ е Китай. Западна Европа и САЩ приключват с протекционизма едва през 50-те и 60-те години на XX век, когато се заражда Европейският съюз, под формата на известния Общ пазар. От самото начало и до днес Европейският съюз е икономически проект за свободен пазар с всички произтичащи от това противоречия и последствия. Докато в него членуват страни с еднакво ниво на икономическо развитие всичко е в ред. След разпада на социалистическия блок обаче в ЕС бяха приети страни с несъответстващо ниво на икономическо развитие, в частност – България, Румъния, прибалтийските републики. Разбира се, понеже ЕС е икономически проект, то свободният пазар се договаря пръв, още при асоциацията с ЕС. Така България влиза в договореност за свободен пазар още през 1994 година с 9 годишен период за установяване. Следователно никаква „конвергенция“ няма да се получи някога и никакво изравняване на жизненни стандарти между нас и ЕС няма да има. Иначе казано, ние ще се изравним със Западна Европа точно толкова, колкото колониите от XIX век са се изравнили с Великобритания. Историята се повтаря, днес на Запад сякаш е оцеляла само една икономическа теория – тая за „добитъците“ и тя усилено се разпространява от „цивилизованите“. На практика обаче и ЕС и САЩ все още прилагат различни форми на протекционизъм. С други думи, както по времето на Войников, така и днес европейците дохождат при нас, спекулират с нас, лъжат ни и ни вземат паричките.

² P. Bairoch, "Economics and World History: Myths and Paradoxes", University of Chicago Press, 1995.

Лъжата е основен елемент на западната цивилизация, а икономикса е само един, макар и основен елемент. Същото е и преди 147 години, за Маргариди лъжата също не е срамна „Този свят е сцена театрална, дете цивилизованите, парексампл като мене, под формата на лъжата, като същи актори, идат секи да си играе ролата... Разумява са, който от тези актори знае най-добре да са преструва, той меритасва аплаудите и триумфасва. Да, цивилизованият мъж трябва да бъде капабил... Най-голямата дигнитате стои в лъжата. Нито хората; самата дипломация що е?“ Нещо повече лъжата се свързва със способност и чест.

Интересни са аналогите в това как Маргариди лъже Анка и как ЕС заблуждава нас, и как ние се държим точно като Анка. Две са основните теми в лъжите на Маргариди, едната е „цивилизацията“ и присъединяването към нея, втората е отиването на Запад и придобиването на просперитет. Нека видим проповедите на Маргариди

„...такивато стари спират прогреса на цивилизацията, която изискува персоналната и индивидуалната либертате; не трябва срам, не трябва страх. Сички нации в Европата са прегърнали днес цивилизацията, само вий, българите, не щете да са конформирате и модифицирате. Вий, младите, не трябва да слушате старите ръждиви глави, а гледайте напред към прогреса на цивилизацията. Вий трябва да имитирате като нас, европейци, които визитираме града ви; да са запознават с нас и да слушате нашите инструкции. Да гледате как са носим, как приказваме, как седим, как ядем и пием; и вий тъй да са носите, тъй да приказвате, тъй да седите, тъй да ядете, пиете и... „

„Мосьо, медам е медмуазел, трябва да знаете, че днес сички свят крачи с гигантски крачки към прогреса, и цивилизацията у сичките нации е достигнала върха си, сал вий сте останали в темотата; сичките вървят из пътя на цивилизацията и от ден на ден стават по-цивилизовани, сал вий стоите и не щете да са цивилизовате.“

Войников поставя „цивилизацията“ в изключително комична роля, тя е едновременно примамка и разделителна линия между младите, които са обект на манипулацията на Маргариди, и старите „ръждиви глави“, които не се подават на манипулация. Абсолютно същото разделение се налага и днес – няма гласуване или социологическо проучване, в което да не

се даде статистика противопоставяща „младите и образовани, с висше образование, граждани“ на „старите необразованите, т.е. със средно образование, пенсионерите и комунистите“. Даже за гласуването на референдума във Великобритания за излизане от ЕС беше извадена такава статистика.

„Анка. Брат ми, който познава що ще рече цивилизация, същото казва; ами баща ми, като не е там... за да са разумее, е страшен противник.

Маргариди. Тъй са простаците. А майка ти?

Анка. Маня, тя... обича цивилизацията.

Маргариди. Браво. Ето жена, както трябва. Баща ви... настрана. Майка ти и брат ти са наши ...“

Днес „цивилизацията“ се употребява за насаждане на разделение по абсолютно същия начин, наричаме го „цивилизационен избор“. „Цивилизационният избор“ е измислица на соросоидните НПО, сиреч, ние българите трябва да изберем между цивилизования, образован, културен, демократичен и динамичен Запад и варварския азиатски Изток, нецивилюваната, недемократична Русия. „Цивилизацията“ отново е вододел. Или си с умните, красивите, образованите, иновативните и успешните привърженици на „цивилизацията“ или си със старите, глупавите необразованите, популистите, проруските носталгии, които искат „да отклонят България от нейния Европейски път“. Като някакви Димитракита, под чуждо влияние политическият и културен елит се е захванал да обижда народа, да прекроява историята му тъй като трябвало да си „сменим чипа“ щото сме били „лош материал“. Всеки който днес има идея различна от западния тип либерална „демокрация“, свободен пазар и ненамеса на държавата в икономиката веднага бива облепен с етикети отпращащи го към Русия, „комунистическите престъпления“, тоталитаризма, застоя, лузърството, невежеството и т.н. Срещу Европа – нито дума!

Втората линия по която лъже Маргариди са достойнствата на Анка и благините, които ще получи като се отдаде на „цивилизацията“, сиреч – на него.

„Ти, ма шер Аннет, не си никак родена, за да станеш жена на един българин; натурата та е дарила, бога ми, с таквази шермантна хубост, с таквизи физически авантажи, с таквизи персонални грации, дете трябва да бъдат само за сентименталното сърце на един европеец. Да, ма птит ами, ти си родена да живееш не

между игнорентите, простите, а в пазвата на цивилизацията.“

„ма шер Аннет, ти си ендепендента, стига да десидасаш и да са оставиш на мене. О тогаз, тогаз... шер Аннет, ще видиш светливата Европа; да... ще отидем на Виена, на Париж, на Лондон и...други много, много цивилизовани градове, дето ти ще са видиш... как да ти кажа?... Да речем... в рай — никак по-долу.“

Е и ние така, най-старата държава в Европа сме, „от природата ни е отредено“, да сме европейци. За едно потупване по рамото даваме всичко – електроцентрали, газопроводи, полезни изкопаеми, работна ръка, всичко! На трансджендъри ще станем, ако „цивилизацията“ го поиска. А европредседателството! Туск с реч на Български! Мед му капе от устата, а ние сме зяпнали с влажни очи. „Вери гуд май френд Бойко!“ както казва Юнкер. Пардон, исках да цитирам Маргариди. „Тре биен ма шер Анет!“ „Йон, дьо, троа; йон, дьо, троа.“

Е, „демократията“ ни донесе „свободата“ да „отидем на Виена, на Париж, на Лондон“. Едни за да гледат, други за да работят, но не за България, а за Европа. България захрани и продължава да захранва Европа с горе долу добре обучени кадри. Но раят, „никак по-долу“, щял да настъпи тук с разните присъединявания, към ЕС, към НАТО, Шенген, еврозоната, чакалната!!! на еврозоната, „клуба на богатите“, както казва главният счетоводител на републиката, – все фалшиви ценности, голямата лъжа, с която ни зареждат от „цивилизацията“. Фридрих Хайек, едно от „светилата“ на либералната демокрация и антикомунизма, има серия правила за фалшивите ценности „Той [лидерът] трябва да спечели подкрепата на покорните и наивните, без силни собствени убеждения, готови да припознаят конфекционни ценностни системи за свои, стига само достатъчно силно и постоянно да им се набиват в главите.“ ... „От съществено значение е хората да се накарат да припознаят тези цели като свои собствени. Това се постига със средствата на пропагандата и с пълния контрол върху всички информационни източници“ ... „Най-ефективният начин да се накарат хората да припознаят като свои ценностите, на които трябва да служат, е ако те се убедят, че по принцип става дума за същите идеали,

на които са държали винаги, само че дотогава не са ги разбирали и схващали истински. А най-ефикасната техника за постигане на тази цел е да се използват стари формулировки, но с подменено съдържание.“ Така свободата на духа се превръща в свобода на придвижването, а просперитетът в „присъединяване“. Вместо с труд и взаимни усилия, богатството се постига с чакане, упование на „невидимата ръка на пазара“ и поредица присъединявания. За свобода на словото не говорим, тъй като такава няма – медиите се автоцензурират за да не помислим, че някои журналисти са против цивилизацията.

Така истината никога не излиза наяве. А тя е съвсем друга – всички тези присъединявания са последователно отнемане на политическа и икономическа свобода. Народна република България в рамките на СИВ следваше икономическа политика много сходна с „националната система“ на Фридрих Лист и затова постигна значителни икономически успехи. Ако трябва да се огледаме сред сегашните развити страни, то най-близък аналог на НРБ като политическа система и икономическа политика беше Тайван. „Преходът“, т.е. реставрацията на капитализма у нас, беше предприет по идеологически причини и изцяло под влиянието на икономическата теория за „добитъците“ - свободния пазар и ненамесата на държавата в икономиката. В пълно съгласие с теорията на Националната система на Лист у нас настъпи деиндустриализация и обедняване. Непрекъснато се говори за конкурентоспособност, но това са само приказки. Конкурентоспособност се гради зад стените на протекцията, а не в свободен пазар, в какъвто ние сме вкарани. Валутният борд също е основна пречка пред икономическото развитие на страната тъй като паричната политика е главен инструмент на развиващата се икономика. Влизането в еврозоната ще направи още по-трудно връщането на страната към самостоятелна парична политика и следователно ще закрепни състоянието ни на неразвита икономически страна. Пропагандата непрекъснато ни обяснява, как трябвало да привличаме чужди инвестиции, как и президент и премиер договорили някъде чужди инвестиции ..., но никой не казва, че всъщност чуждите инвестиции не са полезни за дългосрочното икономическо развитие. Дори казионен икономист, като Томас Пикети в своята нашумяла книга³ признава, че няма страна постигнала икономическо развитие

³ Piketty, T. (2014). *Capital in the Twenty- First Century* (1st ed.). Cambridge: Belknap Press.

чрез чужди инвестиции. Е и той не е прав, има, Сингапур. Но ако прочетете повече за Сингапур ще видите, че е изключение, което потвърждава правилото – чуждите инвестиции не са свободни, а са премерена държавна политика в подходящо за нея време. На нас ни се внушава да се продаваме като евтина работна ръка. Кой е забогатял, като продава труда си евтино? Лъжи, лъжи и пак лъжи, с които евроатлантическите ни „партньори“ ни омайват както Маргариди - Анка. Омайват ни, защото се подаваме, защото се държим като Анка, Димитраки и стрина Злата. Както казва Митю *„Вината е наша. Като видим един такъв вагабонтин да ни се преструва за цивилизован, ний го зяпнем в устата и вярваме на него като на бог. Ето как ставаме прости.“*

Кръстили го Саймън, на дядо му Моню, демек Симеон. Българското царско име Симеон е станало английското Саймън. Да покажем, че сме вече „авропейци“. Появиха се деца с имена Сара, Дейвид, Силвестър, Марая и т.н. Защо? Какво им е лошо на българските имена? Ами прости са, ето я Анка, преди над 140 години! *„... българското име; затуй и искам да са събера с един чужденец европеец, за да са измия от това просто име. Не ща да съм българка, защото няма по-долно нещо от българката“*. Аферим машаалах! С такива разбириания и с това самочувствие сме тръгнали към Европа!

„Димитраки. Да зная, че има (показва с пръста си) толкози месо българско у мене, отрязвам го и го хвърлям на кучетата.“ А ето го и космополитизма макар и още не икономически *„Кой ли ща та пита днес за вяра? За рода... челяк е свободен, какъвто ще, такъв са казва, стига да бъде достоен за името на нея нация.“* Днес Европата е стигнала още по-далеч, заличаваме не само нациите, а и половете. БНТ по повод на 140 години от Освобождението от турско робство не се осмели да напише *„Ние сме българи!“*, а няколко дни подред излъчва неблагозвучния лозунг *„Ние сме България!“* Подмяна на ценностите? Няма го българския народ, има България. Какво е България? Територия? Куп държавни институции?

Апогей на демонстрациите на цивилизационно разделение и европеизъм бяха протестите, които свалиха правителството на Борисов през зимата на 2012/2013 година и срещу правителството на Орешарски през лятото на 2013. Първият протест постави недопустими икономически искания - национализация на ЕРП-тата, преразглеждане на концесиите, премахване на плоския данък, промяна на изборния закон, намаляване на броя на депутатите,

гражданска квота в регулаторните органи на държавата и дори промяна на конституцията. Соросоидните меди на платените от запад НПО веднага скочиха срещу протеста и масово обясняваха, как исканията били глупави, неизпълними и популистки. После дойде летният протест, който не искаше нищо друго, освен да свали правителството на Орешарски. Но свалянето на Орешарски беше обвито в „ценности“. Протестираха за етика, за морал, а не за данъци и концесии! НПО веднага се захванаха да им градят имидж на умни, красиви и успешни – *„можещите, знаещите и работещите протестираат различно“* от тия през зимата. Летните протестиращи, действително образовани и интелигентни, и по тази причина, както и войниковата Анка, силно манипулируеми, се хванаха на създадения им имидж и се впуснаха в „пърформанси“, включително пред западните посолства. „Пърформънси“ щото „представления“ е проста българска дума със славянски произход. Та нека видят, „авропейците“, че и у нас „Свободата води народа“, че и ний си знаем историята на Европа, че сме образовани и културни, и на пиано свирим и с пищов гърмим, „жич не сме по-долу“. Нека видят „авропейците“ па да рекат „Ашколсун!“ Това е нивото на българската „интелигенция“. *„Тре биен ма шер Анет!“ „Йон, дьо, троа; йон, дьо, троа.“*

Летният протест от 2013 година се превърна в серия демонстрации на българска европейщина. За да ни видят европейците и да рекат "Ашколсун!"

Но най-лошото е друго – ние наистина вярваме, че Европейският съюз щял „да ни оправи“, както Анка вярва, че ще стане „цивилизована“, като се надипли с модерни дрехи и се омъжи за чужденец. Социологическите проучвания показват над 50% одобрение за ЕС. Заблудата, в която сме ввлечени, ни кара да обръщаме срещу себе си както неуспехите си, така и успехите си. Ето, *„днес сички свят крачи с гигантски крачки към прогреса, и цивилизацията у сичките нации е достигнала върха си,“* а ние изоставяме, не можем. Ама да не си помислите, че това

е заради свободния пазар и ненамесата на държавата в икономиката, заради погрешния икономически модел? Да не си помислите, че свободният пазар ни затрива така както е затрил, доста трайно, по-голямата част от бившите западни колонии? Не, разбира се че не, чипът, чипът ни е грешен, щото сме българи, корумпирани сме, нецивилизовани! Най-големият ни успех, най-големият разцвет на нацията, икономически, духовен и културен, е 45-годишния социализъм, но ние сме научени и от него да се срамуваме. Научени сме да го оплюваме, да го приравняваме с някакви хипертрофирани престъпления, каквито Западът, нека си го кажем, е извършвал в не по-малки мащаби и при това доста по-гнусно. Но Западът не е виновен, само ние сме виновни. Затова вместо да се гордеем с успехите си, ние трябва да се срамуваме, както Анка, Димитракито и стрина Злата. Това е духовно убийство на нацията ни, което също ни се натрапва от нашите евроатлантически партньори чрез техните неправителствени организации и чрез подбора на правилни политици, които да „подкрепят“. Какво самочувствие можеш да имаш, когато най-големите ти успехи са оплут и погазени, когато героите ти са превърнати в престъпници, а престъпниците в герои.

И не е само това, корумпирани сме! Най-голямата борба! Най-сериозната тема! Корупцията! След като свободния пазар и ненамесата на държавата в икономиката не работят, то трябва да има някаква причина, някакво обяснение. Корупцията, дами и господа, корупцията! Тук отново западът ще предостави изследвания за това как корупцията пречела на икономическото развитие. Вярно, неубедителни изследвания, ама кой ги чете! Е има и други изследвания, според които бедността и неравенството са източника на корупцията, но тях пък съвсем никой не ги чете. А и не е вярно, че свободният пазар не работи, напротив, свободният пазар работи точно по начина, по който е работил и по времето на Добри Войников – превръща България в бедна, корумпирана изостанала колония. Но това ние не го виждаме, не сме го прочели, не сме го видели, нищо че няколко хиляди километра на изток Китай прогресира в условията на диктатура и контролиран пазар. Ние виждаме само „външната лъскавина“ на Европа, но не и нейната измамна, агресивна и грабителска същност. Така очакваме спасение от нашия душманин, този който ни мачка, граби и унищожава, от този който ни „вади душите с памук“. Следва ли да се учудваме, че за тях „цивилизованите“ ние сме като „добитъците за човеците“?

В комедията на Войников развързката е проста – Анка обезчестена, а Маргариди се е разкрил и демонстрира подлостта и наглостта си в пълен размер

Маргариди. „Беки искаш и сега да ти правя комплименти? Моите комплименти за тебе са свършиха. Сега трябва ти на мене да правиш комплименти, че си в ръцете ми.“ ... „Ти затъ си родена от робиня. Не си някоя цивилизована жена, та да имам на респект, а си проста като сяка българка.“ ... „Ако не беше проста, нито можах та излъга. Разумява са!“

По интересно е обаче какво Маргариди отговаря на въпроса „Тази ли ти била човещината? Тази ли ти е цивилизацията?“

Маргариди. „Да, това е от цивилизацията, ако искаш да знаеш. Само един цивилизован може да играе такива роли. Ако ти беше една цивилизована мома, не можах та тури на ръка. Простите, игнорентите, за нас, цивилизованите са, както добитъците за човеците. Не виждаш ли как европейците дохождат при вас, спекулитат са с вас, лъжат ви със сякакви лъскави и фалшиви работи и ви земат паричките? Да, Европата са е обогатила като от вас прости нации.“ ... „Това не е злотворство, а е една от онези добри роли, които може изигра само един цивилизован кавалер като мене. (Наперено.) Видиш ли ма? На вас, игнорентите, които не виждате по-далеч от носа си, това ви са вижда злотворство, ала не е тъй. Ролата, която аз ви изиграх, не е нищо при онези големи роли, що изиграха моите компатриоти от Фенер на вас, българите — при всичката тяхна агиотатис.“ ... „за нас, гърците, бяха от най-добрите, защото знаяха да извличат пари от вас, игнорентите, и да ги проваждат в нашата патрия за школи да са учи нашата неолеа.“

Маргариди не счита стореното за зло. За него оправданието е в неравенството – „цивилизованите“ имат право над „добитъците“ и следователно нечовешкото отношение към тях не е зло, а е полезно, тъй като дава възможност да се извличат материални изгоди. Това е основен елемент на западното мислене, който се простира от изстребването на индианците в Северна Америка до цветните революции, арабските пролети и разсипването на Ирак, Либия, Сирия и Украйна.

Типичен и добре познат исторически епизод, илюстриращ този начин на мислене, е германският нацизъм, в който делението „цивилизовани“ - „добитъци“ е познато като деление на „оберменши“ и „унтерменши“. Само че Хитлер е естествения завършек на една епоха. В началото на XX век елитите на цяла Европа и Северна Америка са подвластни на евгениката и дори прокарват и изпълняват закони за стерилизиране на „генетично низши“ хора.

Днес такова поведение изглежда недопустимо и сякаш несъществуващо, но не е така. Капитализмът, фашизмът и нацизмът имат обща основа. Това е класифицирането на хората на висши, умни и способни и на низши, глупави и неспособни, независимо по какъв признак. Най-често се ползва имуществения, който дори е небиологичен, но расовият, националният и дори половият признак все още са в употреба. Напоследък се прокарва и образователен признак на деление. Оттук произтича правото на по-висшия при равни условия да получава повече или да има предимство пред по-низшия. Този начин на мислене предопределя лицемерното поведение на западните страни спрямо всички останали. Затова Западът смята, че може в своя полза да изнася „демокрация“ и свободен пазар по целия свят. Така е било преди 147 години така е и днес и именно това е един модел на отношения между по-развитите и по-неразвитите народи, който Войников е напипал. Същите мотиви, за това как се е отразил колониализма на негрите можете да намерите у алжирския психиатър, писател и философ Франц Фанон, който установява, че *„съдбата на негъра е да бъде бял“*. Моделът се повтаря навсякъде.

Има ли спасение? Да има. В пиесата на Войников има гласове на здрав разум, това са както част от младите, като Митю и Марийка, така и от старите, като Хаджи Коста. Ето какво казва последният:

„Пустото им учение, пусто-опустяло! За него вярва, почит, срам, страх няма. Като са нарекъл еднъж учен, па... не ще ти да знай нити за бога, нити за вяра, анадънму? Токо рекли: Авропата, Авропата. Ама Авропата не гледа като тях наготово: Авропата измислила тюрлю бин тюрлю марафетя, па търси като нас прости да им зема паричките, анадънму? Ами нашите учени какво правят? Знаят сал да ми одумват, че тъй трябало, че инак трябало. Учение — аз думам — то, дето знай да извади някой марифет, че със него пари, да спечели, пари!“

Хаджи Коста прави разделение между наука и лъженаука – тема също така засегната в предговора към пиесата. Лъженауката носи повече вреда, тъй като разрушава нормалните човешки отношения. Веднага се сещаме за една лъженаука със сериозни последици върху хората – съвременния „економикс“, който прокарва икономическо учение за „добитъци“ и е довел до бедност и упадък не един и два народа. За съжаление историята също често се опорочава до лъженаука, а в неотдавна пак от този Запад при нас дойдоха последици от една трета лъженаука – т.н. „джендър стъдис“. Политологията също е гранична наука, в която се преплитат истина, лъжа и пропаганда. Ние днес, както и тогава според хаджи Коста, се занимаваме главно с лъженаука, а не с полезно учение, с което можем да си изкарваме хляба, или както той казва – да спечелим пари. Факт е, че от Запада ние получихме и получаваме главно идеология и наставления как да се организираме, какви права да имаме и да даваме, как да живеем, какви да бъдем и т.н., но не и никакви полезни знания, с които да произвеждаме и да се изхранваме. Коренно противоположно се държеше с нас Съветският съюз. Той също изискваше политическа обвързаност, но трансферира у нас познатите нему технологии, спомогна за разцвета на българския народ и икономически, и научно, и културно. Ядрената енергетика на СССР още ни топли. СССР ни даде химия, физика, инженерни науки, ЕС ни даде НПО, граждански организации и фалшива икономика, според която трябва да чакаме „невидимата ръка на пазара“ да ни „оправи“. На нас е необходимо да произвеждаме, да измисляме *„тюрлю бин тюрлю марафетя“* и да богатеем като Европата, а не да позволяваме тя да богатеет от нас.

Към същото заключение клони и Герги в неговото „икономическо“ изказване

„Каквото е станало днес времето, сляпата пари не са печелят, бей. Учение трябва, учение. Пустии европейци с учението си достигнали да обсебят сичкото богатство на света. А ний... държим са още о предипотопната търговия и о дяд’Адамовите занаяти. Повечето от нас още блъскат хилядо игли за пара, че какви пари ще ти спечели онзи българин, та да ти поднесе днешните харчове.“

Тук е пряката връзка между бедността и ниската конкурентоспособност на тогавашната българска икономика.

Какво обаче следва да се направи днес? Имаме ли ние днес на какво да стъпим? Сред масовото самооплюване и постоянния поток от негативизъм постоянно изплува една новина – всяко социологическо проучване сравняващо социализма и капитализма у нас винаги е в полза на социализма. В допитване по повод 25-тата годишнина от 10 ноември 1989 година 61% от допитаните оценяват негативно капитализма докато едва 17% оценяват негативно социализма. Днес чета друго проучване; едва 2.8% от запитаните смятат, че социализма е бил период с най-голяма корупция спрямо 41.4%, които смятат, че в момента корупцията е най-голяма. Това разбира се не означава, че българите са за социализъм, не, те все още се лъжат, че нашия капитализъм е различен и че има някакъв друг капитализъм, до който ще ни докара Европейският съюз. Но едно е сигурно – паметта за успеха и трезвата преценка поне на онова, което сме преживяли все още не ни е напуснала, макар и да е доста слаба. Второ, масовата съпротива срещу тази недомислица – Истанбулската конвенция – показва, че българският дух все още шава.

Основното, от което се нуждаем е ново възраждане. Ново възраждане, което да ни откъсне от европейската отрова. Поевропейчването е основният враг на българина! Може да сме възстановили Третата българска държава, с чужда помощ, но не сме възстановили българския дух. Ние все още искаме да сме някои други и се увличаме по всеки, който ни каже, че сме такива каквито искаме. Време е да приключим с евроатлантическите лъженауки. Време е да посочим основния обвиняем за загубените 30 години – погрешната икономическа идеология на неограничен капитализъм, свободен пазар и ненамеса на държавата в икономиката. Време е да се обърнем към протекционизъм, към активна намеса на държавата в икономиката. Примерите са пред нас – Япония, Южна Корея, Тайван, а и собственият ни опит от времето на социализма е много сходен с опита на тези страни. Трябва преосмисляне на социализма, на икономическите му методи и практики, тъй като те, съвсем закономерно, са били най-успешни за нас. Време е да престанем да се делим. Време е и бизнеса и интелигенцията да се слоят с народа. Време е да приключим с комплексарщината и да осъзнаем, че сме едно цяло – бедни, богати, умни, грозни, образовани или не. Няма мотивация в отхвърлянето, няма мотивация в унижението, няма мотивация в гордостта или принудата.

Националната икономическа политика на Лист и космополитната икономика на Смит са две

противоположни виждания. Според първата, разумното и целенасочено организирано от държавата действие води до успех, според втората оттеглянето на държавата и оставянето всичко на самотек, тъй като само така може да се характеризира „невидимата ръка на пазара“, щяло да доведе до успех. Частният интерес щял всичко да организира. Само че няма такъв прецедент в историята! Частният интерес винаги е бил ограничаван и винаги ще бъде ограничаван в името на благоденствието на народите. Останалото е непознаване на капитализма и слугуване на класов интерес. Днешната деморализация не е нищо друго освен последствие от лъжата залегнала в основата на Адам-Смитовата идеология, а именно че частният интерес, егоизма, кариеризма и други сходни психопатологии, облечени под формата на „изконни права“, са основата на икономическия прогрес и просперитета. Поради тази криворазбрана идеология през 90-те заедно със социализма отменихме и морала. Последствията в морален аспект са толкова тежки, тъй като заменихме по-високоетична система с понискоетична такава. Поради това промяна няма да има, докато не се върнем към онзи морал, при който всеки човек е ценен, независимо колко е способен и каква печалба носи на собственика (си).

Ние не можем да останем с Европа и със Запада. Те ще продължат да ни лъжат, ще ни лъжат до край, докато ни сведат до самоизстребващи се невежи скотове, докато у нас не остане нито един свеж ум, който да може да мисли за нещо различно от ежедневната прехрана. Западът и сега ни натиска и чрез платените си НПО, европейските институции, медии и дори нашите собствени министерства и не допуска никаква нерегламентирана и неконтролирана идея. Геополитическата ситуация обаче е такава, че не можем да се откъснем от Запада без да приемем влиянието на друг геополитически център. Единственият подходящ е БРИКС или центърът, който се образува около Русия и Китай. Естествено, нашия притегателен център е Русия. Русия не се подчинява на Запада и това е основния ѝ грях, за който тя е санкционирана, упреквана, клеветена и заплашвана. С Русия сме свързани много повече, отколкото, с която и да било западна страна, ако въобще сме свързани с някоя от тях. С руснаците имаме много сходен език, обща религия, Киев и Москва са територии на влияние на Втората българска държава. Там е възприета нашата азбука, тази на Кирил и Методий, там се спасява нашето духовенство след нашествието на турците. Още повече, Русия, макар и с ракети, макар и политически противник на Запада, страда от същите икономически

заблуди, от които страдаме и ние. Русия, както и Украйна, също споделя икономиката за „добитъци“. Украинците бяха вкарани в същите тежки икономически и политически заблуди до степен да разрушат страната си повече отколкото ние разрушихме нашата. Но това са народите, които са като нас, това са народите със сходен на нашия манталитет, това са народите, с които сме взаимодействали исторически, и към които принадлежим. Ние не сме западнци, на нас ни е чуждо западноевропейското лицемерие и подлост, тяхната надменност, агресивност, варварщина и деление на хората на „цивилизовани“ и „добитъци“. Ние имаме собствена религия, собствена култура, собствена история и собствена цивилизация, на които можем да се опрем и които следва да развиваме, а не да се присламчваме към чужда несвойствена за нас „цивилизация“.

Ние можем да растем само срещу Европа, срещу Запада, така както САЩ и континентална Европа са израснали против Великобритания, а не чрез присъединяване към организирания от нея неоколониален свободен пазар. Както Япония се е развила срещу САЩ и Западна Европа, а не с тях, както Южна Корея и Тайван са се развили срещу Япония, САЩ

и Западна Европа, а не са се присъединявали към тях. Така както Китай днес се развива срещу САЩ и Западна Европа, а не се присъединява към тях. Европа ще ни признае едва когато станем развити въпреки тях и срещу тях, а не когато лазим в краката им и се молим ту за Шенген, ту за еврозоната, ту за нещо друго и непрекъснато доказваме, какви големи европейци сме. Европейският път на България минава през Москва и Пекин, а не през Брюксел и Вашингтон!

Действително, без да подозира Добри Войников в „Криворазбраната цивилизация“ е описал модел на отношения между развитите западни народи и останалите по-слабо развити народи. За съжаление, това не са отношения на взаимно зачитане, уважение и взаимопомощ, както на нас ни се представят. Това са отношения на презрение, надменност, подтисничество, манипулации лъжи и измами от страна на западните развити народи с цел обогатяване и самоотричане, доверчивост, наивност и самоподценяване от страна на по-слабо развитите народи. Криворазбраната цивилизация представлява неразбирането от слабо-развитите народи на същността на тези отношения, на фалша на „евроатлантическите ценности“.

18 май 2019
Кихано